

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora
Institutionen för film och litteratur

4KS114 Att skriva kritik och essäer, 30 högskolepoäng
Writing Essays and Literary Criticism, 30 credits

Huvudområde

Kreativt skrivande

Ämnesgrupp

Författande

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2022-12-14.

Reviderad 2026-02-26. Förekunskapskravet är kompletterat med ämnen enligt GY25.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2026.

Förekunskaper

Kandidatexamen alternativt 90 hp i kreativt skrivande inkl. minst 15 hp självständigt arbete, eller motsvarande. Du behöver också Svenska 3 och Engelska 6 eller Svenska, nivå 3 och Engelska, nivå 2.

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- kritiskt redogöra för kulturkritikens historia och genrer,
- skapa och förverkliga egna essäistiska och kulturkritiska idéer och projekt,
- självständigt formulera och lösa problem knutna till essän som genre och det essäistiska skrivandet,

- i skrift redogöra för och kritiskt diskutera konstnärligt forsknings- och utvecklingsarbete på det essäistiska området,
- hantera essäistikens och kulturkritikens komplexa frågeställningar och kontexter i eget skrivande och i förhållande till konstnärliga forskningsprojekt.

Delkurs 1: Att läsa och skriva kritik, 10 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- redogöra för kritikens historia och kritiskt reflektera över dess kulturpolitiska och opinionsbildande funktioner,
- analysera recensioner och andra kritiska texter,
- analysera och diskutera kritikens värderingsmekanismer på en teoretisk nivå,
- analysera och kritiskt värdera verk från skilda konstnärliga genrer,
- skriva personliga och språkligt genomarbetade, kritiska texter om verk från skilda genrer,
- formulera kritisk och analytisk förståelse av eget och andras kulturkritiska skrivande,
- redogöra för och ta kritisk ställning till forskning på området.

Delkurs 2: Att läsa essäer, 10 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- redogöra för essäistikens historia och genremässiga egenskaper och variationer samt kritiskt analysera dess opinionsbildande funktioner,
- kritiskt analysera essäistiska texter,
- formulera självkritisk och analytisk förståelse av det egna essäistiska skrivandet,
- redogöra för och ta kritisk ställning till forskning på området.

Delkurs 3: Att skriva essäer, 10 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- skriva konstnärligt genomarbetade, personliga och publiceringsbara essäer,
- självständigt ta ställning till kunskap på det konstnärliga forskningsområdet och integrera denna i eget essäistiskt skrivande och konstnärligt utvecklingsarbete.

Innehåll

Delkurs 1: Att läsa och skriva kritik, 10 hp

Delkursen belyser kritiken från såväl estetikhistoriskt som presshistoriskt perspektiv. Där analyseras hur kritikens olika genrer är uppbyggda liksom de metoder och värderingar som präglar skilda kritikers skrivande. Den studerande läser recensioner av verk i skilda genrer som litteratur, musik, film och konst och redovisar sina intryck i kritiska analyser. Den studerande skriver också egna kritiska texter om verk i dessa genrer. Delkursen omfattar även kritisk reflektion om det egna och kurskamraternas skrivande. Särskild vikt läggs vid den kritiska och intellektuella medvetenhet och konsekvens som de studerandes texter speglar, både i fråga om det egna skrivandet och förhållandet till de behandlade ämnena, och förmågan att självständigt problematisera kritiken utifrån aktuell forskning på området.

Delkurs 2: Att läsa essäer, 10 hp

Delkursen ger en introduktion till essäistikens framväxt som del av de publicistiska och litterära institutionerna samt kunskap om dess skilda metoder och former i samtida publicistik, såväl i dagspress som i tidskrifter och i bokform. Den studerande analyserar skilda essäisters skrivande avseende metod, uttrycksätt och värderingar. I delkursen läggs tyngdpunkten på kunskap, överblick och analytiska insatser vilka utgör grund för

den studerandes eget essäistiska skrivande samt förmågan att självständigt formulera problem om essän som genre och dess skilda metoder och uttryckssätt utifrån aktuell forskning.

Delkurs 3: Att skriva essäer, 10 hp

Delkursen inriktas på den studerandes eget essäistiska skrivande. Hen skriver korta, förelagda essäuppgifter och en längre essä i valfritt ämne. Delkursen omfattar även kritisk reflektion om det egna och kurskamraternas essäistiska skrivande.

Undervisningsformer

Kursen ges på distans genom föreläsningar, textrespons, handledning och diskussioner med stöd av digital lärplattform.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

Examination av delkurs 1 sker genom analytiska skrivuppgifter, i kritiska skrivuppgifter och i diskussionsinlägg i lärplattformens forum.

Delkurs 2 examineras dels i analytiska skrivuppgifter, dels i diskussionsinlägg i lärplattformens forum.

Delkurs 3 examineras dels i de essäistiska texterna, dels i diskussionsinlägg om det egna och de andra studenternas essäistiska skrivande i lärplattformens forum.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Kursvärdering genomförs under kursen eller i nära anslutning till kursens avslutning. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle ska senast vid kursstart informeras om föregående kursvärderingsresultat och genomförda förändringar i kursen.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:
4KS104, Att skriva essä och kritik, 30 hp

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1: Att läsa och skriva kritik, 10 hp

Anderberg, Thomas. 2009. *Alla är vi kritiker*. Atlas. 423 s. ISBN 9789173893602

Bastian, Peter. 1996. *In i musiken. Om musik och medvetande*. Bo Ejeby förlag. 180 s. ISBN 9789188316165

Greider, Göran, Strömberg, Mikael & Pirinen, Joakim. 2006. *Men först lite musik*. Bo Ejeby förlag. I urval (ca 75 s). ISBN 9789188316455

Linde, Ulf. 2011. *Sammelsurium*. Bonniers. 144 s. ISBN 9789100125844

Otterberg, Stina. 2010. *Klädd i sitt språk. Kritikern Olof Lagercrantz*. Ellerströms. 375 s. ISBN 9789172472372

Samuelsson, Lina. 2013. *Kritikens ordning*. Bild, text & form. 250 s. Avhandling, tillgänglig online.

Fem romaner och/eller diktsamlingar enligt lärares anvisningar.

Kulturartiklar ur aktuella dagstidningar enligt lärares anvisningar. Till en del tillhandahålls dessa på kursens lärplattform.

Dessutom väljer kursdeltagaren själv litteratur, konst, musik och kulturkritiska artiklar ur artikelsamlingar av Eva Adolfsson, Aris Fioretos, Madeleine Gustafsson, Bengt Holmqvist, Ilmar Laaban, Olof Lagercrantz, Åsa Linderborg, Artur Lundkvist, Lennart Persson, Susan Sontag och Ebba Witt Brattström. Ca 200 s.

Delkurs 2: Att läsa essäer, 10 hp

de Beauvoir, Simone. 2013. *Brigitte Bardot & Lolitasyndromet*. Essäer. Modernista. 260 s. ISBN 9789174991376

Ericsson, Daniel. 2010. *Den odöda musiken. Essäer om teknologi, ledarskap och kreativitet*. EFI The Economic Research Institute. 135 s. ISBN 9789172588295

Eriksson, Magnus. 2021. *Speglingar. Essäer om böcker, musik och annat*. Trolltrumma. 230 s. ISBN 978-91-986325-7-6

Ghosh, Amitav. 2020. *Den stora galenskapen: Klimatförändringen och det otänkbara*. Palaver press. 183 s. ISBN 978-91-985657-7-6

Melberg, Arne. 2014. *Essä*. Daidalos. I urval (ca 200 s). ISBN 9789171734150

de Montaigne, Michel. *Essayer*. Bok 1. Atlantis. I urval (ca 150 s). Valfri upplaga

Orwell, George. 2000. *Essays*. Penguin Modern Classics. I urval (ca 200 s). ISBN 9780141183060

Schiöler, Niklas. 2007. *Avig eller rätt. En vänsterhänt betraktelse*. Carlssons. Ca 100 s. ISBN 9789173310437

Winterson, Jeanette. 2014. *Konst. Essäer om extas och skamlöshet*. Kabusa. 190 s. ISBN 9789173553537

Ett urval essäer från tidningar, tidskrifter och böcker väljs i samråd med lärare. Ca 100 s.

Delkurs 3: Att skriva essäer, 10 hp

Dillon, Brian. 2018. *Essayism: On Form, Feeling, and Nonfiction*. New York Review of Books. 176 s. ISBN 9781681372822